

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Харчова хімія”

Ступінь вищої освіти Магістр

Спеціальність 181 “Харчові технології”

Освітня програма “Нутриціологія”

Рік навчання 1, семестр 1

Форма здобуття вищої освіти денна

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська

Лектор навчальної дисципліни

Контактна інформація лектора (e-mail)

URL ЕНК на навчальному порталі
НУБіП України

доцент, к.т.н., Устименко Ігор Миколайович

ustymenko_igor@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=415>
5

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Харчова хімія» – є отримання здобувачами необхідних знань про склад, природу, будову та перетворення неорганічних і органічних сполук, склад харчової сировини, продуктів її переробки та хімічних перетворень, які протікають при виробництві, зберіганні, і ознайомлення із сучасними методами досліджень

Основною метою лабораторних занять є розширення та поглиблення теоретичних знань, а також здобуття практичних навичок щодо хімічних процесів, які відбуваються за технологічного процесу виробництва харчових продуктів, що допоможе в самостійній діяльності майбутніх фахівців в галузі харчування.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері харчових технологій.

загальні компетентності (ЗК): здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): здатність обирати та застосовувати спеціалізоване лабораторне і технологічне обладнання та прилади, науковообґрунтовані методи та програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері харчових технологій; здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів; здатність забезпечувати якість та безпечність харчових продуктів під час впровадження технологічних інновацій на підприємствах галузі.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни: застосовували спеціальне обладнання, сучасні методи та інструменти, у тому числі математичне і комп'ютерне моделювання для розв'язання складних задач у харчових технологіях; застосовувати статистичні методи обробки експериментальних даних в галузі харчових технологій, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для обробки експериментальних даних; мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у

сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі; планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекцій/лабораторні, самостійні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Вода. Структура. Властивості. Значення в харчових системах.	2/4/8	Знати структуру, основні властивості води та її значення в технологіях харчових продуктів. Вміти визначати масову частку вологи та активності води у сировині та харчових продуктах. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.	Підготовка до лекційних занять (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	Виконання та задача лабораторних робіт – зараховано.
Тема 2. Дисперсні системи харчових продуктів. Поняття. Характеристика. Утворення.	2/-/8	Знати характеристики дисперсних систем харчових продуктів та умови їх утворення та стабілізації. Вміти характеризувати та стабілізувати дисперсні системи сировини та харчової продукції.	Виконання та задача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях та самостійно).	Модульна тестова робота в eLearn.
Тема 3. Білкові системи. Склад. Загальна характеристика.	2/4/8	Знати будову, склад білків харчових продуктів, характеристику білків сировини та харчових продуктів. Вміти визначати та аналізувати білки сировини та харчових продуктів. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.	Виконання самостійної роботи (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 4. Білки. Фізико-хімічні та функціональні властивості.	2/4/8	Знати основні фізико-хімічні та функціональні властивості білків харчових продуктів. Вміти досліджувати зміни властивостей білкових систем під впливом температурних чинників, солі, цукру та кислоти. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.	Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тестова - в eLearn)	
Тема 5. Ліпіди. Склад. Загальна характеристика.	2/4/8	Знати характеристику, структуру, склад ліпідів, жирнокислотний склад жирів різного походження. Вміти визначати масову частку жиру в сировині та харчових продуктах. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.		
Тема 6. Ліпіди. Зміни в ході технологічного процесу та зберігання.	2/4/8	Знати основні фізико-хімічні та біотехнологічні зміни ліпідів, що протікають в ході технологічного процесу, оброблення та зберігання сировини та харчових продуктів. Вміти досліджувати фізико-хімічні показники якості жирів різного походження. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.		
Тема 7. Вуглеводи. Характеристика та властивості.	2/4/8	Знати характеристику, класифікацію та основні властивості вуглеводів сировини та харчових продуктів. Вміти характеризувати, визначати вуглеводи в сировині та харчових продуктах. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.		
Тема 8. Вуглеводи. Фізико-хімічні перетворення.	2/-/8	Знати основні фізико-хімічні перетворення вуглеводів в сировині та харчових продуктах під впливом технологічних чинників та в ході обробки.		
Модуль 2				

Тема 9. Полісахариди. Будова. Загальна характеристика.	2/-/8	Знати будову, характеристику полісахаридів сировини та харчових продуктів.	Підготовка до лекційних занять (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn). Виконання та задача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях та самостійно). Виконання самостійної роботи (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn). Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тестова - в eLearn)	Виконання та задача лабораторних робіт – зараховано. Модульна тестова робота в eLearn. Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 10. Полісахариди. Крохмаль та пектинові речовини: основні властивості.	2/-/8	Знати основні властивості крохмалю та пектинових речовин під впливом технологічних чинників та процесів.		
Тема 11. Фенольні сполуки харчової продукції та сировини.	2/2/8	Знати класифікацію, будову фенольних сполук сировини та харчової продукції. Вміти вилучати та досліджувати фенольні сполуки з рослинної харчової сировини. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади.		
Тема 12. Харчові кислоти. Характеристика. Властивості.	2/-/8	Знати будову, основні властивості харчових кислот сировини та харчових продуктів.		
Тема 13. Вітаміни. Значення в харчуванні. Характеристика.	2/4/8	Знати характеристику, будову вітамінів, їх вміст в сировині та харчових продуктах, основні значення в харчуванні та вплив на організм людини.		
Тема 14. Мінеральні речовини. Характеристика. Роль в організмі людини.	2/-/8	Знати характеристику мінеральних речовин, їх вміст в сировині та харчових продуктах, основні значення в харчуванні та роль в організмі людини.		
Тема 15. Ферменти та ферментні препарати.	2/-/8	Знати будову, класифікацію ферментів та ферментних препаратів, їх роль в технології харчових продуктів.		
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів їх здачі без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається виключно із дозволу лектора за наявності поважних причин: лікарняний тощо.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування з будь якого джерела чи пристрою під час контрольних робіт, екзаменів, виконання тестів тощо заборонено. Реферати повинні мати відповідні посилання на використану літературу та список використаних джерел.
Політика щодо відвідування:	Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн форматі виключно за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзамену
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Боечко Ф. Ф., Назаренко Н. В. Харчова хімія : навчальний посібник. Черкаси, 2017. 236 с.
2. Belitz H.-D., Grosch W., Schieberle P. Food Chemistry. Berlin : Springer Berlin, Heidelberg, 2009. 1113 p.
3. Харчова хімія : навч. посіб. / Євлаш В. В., Торяник О. І., Коваленко В. О. та ін. Харків : Світ книг, 2012. 504 с.
4. Харчова хімія : навч. Посіб. / Дуленко Л. В., Горяйнова Ю. А., Полякова А.В. Київ: Кондор, 2011. 248 с.
5. Харчова хімія. Мінеральні речовини : навч. посібник / Аксьонова О. Ф., Пілюгіна І. С., Мурликіна Н. В., Кононенко Л. В. Харків : ХДУХТ, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
6. Теоретичні основи харчових технологій : навчальний посібник / Пивоваров П. П. та ін. Харків : ХДУХТ, 2010. 363 с.
7. Афанасьєва К. К., Стойчик Т. І. Термінологічний довідник кулінара. Дніпропетровськ : Журфонд, 2015. 114 с.
8. Хацевич О. М., Складанюк М. Б. Хімія та аналіз харчових продуктів : Лабораторний практикум. Навчальнометодичний посібник. Івано-Франківськ : вид. Супрун В. П., 2019. 105 с.
9. Хімія смаку, кольору і запаху : навч. посібник / Борук С. Д., Дійчук В. В., Воробець М. М., Сема О. В. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2020. 80 с.
10. Хацевич О. М., Складанюк М. Б. Хімія та аналіз харчових продуктів: Лабораторний практикум. Навчальнометодичний посібник. Івано-Франківськ : вид. Супрун В.П., 2019. 105 с.
11. Гуменюк О. Л. Харчова хімія : тексти лекцій частина перша для студентів напряму підготовки 181 Харчові технології. Чернігів : ЧНТУ, 2018. 129 с.
12. Гуменюк О. Л. Харчова хімія : тексти лекцій частина друга для студентів напряму підготовки 181 Харчові технології. Чернігів: ЧНТУ, 2018. 155 с.
13. Харчова хімія : методичні вказівки до виконання лабораторних робіт для студентів напряму підготовки 6.051701 "Харчові технології та інженерія" / Гуменюк О. Л. Чернігів : ЧДТУ, 2013. 151 с.
14. Ластухін Ю. О. Хімія природних органічних сполук : навч. посіб. Львів: «Інтелект-Захід», 2005. 560 с.
15. Харчова хімія : навч. посібник / Дуленко Л. В., Горяйнова Ю. А., Полякова А. В. та ін. Київ : Кондор, 2012. 248 с.
16. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Київ: Здоров'я, 2000. 336 с.
17. Пересічний М. І., Кравченко М. Ф., Карпенко П. О. Технологія продуктів громадського харчування з використанням біологічно активних добавок : монографія. Київ : КНТЕУ, 2003. 322 с.
18. Nielsen S. S. Food analysis. New York : Springer, 2010. 602 p.